

SÖSLKE NATSUKAWA

KISSA JOKA SUOJELI KIRJOJA

TAMMI

SŌSUKE NATSUKAWA

Kissa joka suojeli kirjoja

Suomentanut Raisa Porrasmaa

TAMMI

HELSINKI

Lainauksen Antoine de Saint-Exupéryn *Pikku Prinssi* -teoksesta
on suomentanut Irma Packalén.

Kääntäjä haluaa kiittää käännöstyötä rahoittanutta
Alfred Kordelinin säätiötä sekä kääntäjä Antti Valkamaa
asiantuntevista neuvoista.

JAPANINKIELINEN ALKUTEOS 『本を守ろうとする猫の話』

(HON O MAMORŌ TO SURU NEKO NO HANASHI)

ILMESTYI JAPANISSA VUONNA 2017.

COPYRIGHT © SŌSUKE NATSUKAWA 2017

ORIGINAL JAPANESE EDITION PUBLISHED BY SHOGAKUKAN.

FINNISH EDITION ARRANGED WITH SHOGAKUKAN, THROUGH

EMILY PUBLISHING COMPANY, LTD.

AND CASANOVAS & LYNCH LITERARY AGENCY S.L.

SUOMENKIELINEN LAITOS © RAISA PORRASMAA JA TAMMI 2021

TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ.

PAINETTU EU:SSA

ISBN 978-952-04-2738-2

Prologi

Isoisää ei enää ollut.

Raaka toteamus näin heti aluksi, mutta se tosiasia ei muuttuisi.

Isoisän poismeno oli samanlainen tosiseikka kuin se, että aamun tullen aurinko nousi tai että lounasajan koittaessa iski nälkä. Vaikka olisi sulkenut silmänsä ja korvansa ja yrittänyt teeskennellä tietämätöntä, isoisä ei palaisi. Rintarō Natsuki seisoj julman todellisuuden äärellä vaiti ja hievahtamatta.

Ulkopuolisen silmiin poika näytti kaiketi täysin tyyneeltä. Osa hautajaisvieraista saattoi pitää hänen käytöstään suorastaan omituisena, sillä perheenjäsenensä äkisti menettäneen lukiolaisen reaktio oli liiankin vaisu. Oli merkkillistä, kuinka poika oli jähmettynyt katselemaan vainajan valokuvaa.

Rintarō ei kuitenkaan ollut erityisen hiljainen tai rauhallinen poika. Hän ei vain pystynyt yhdistämään harvoin kuulemaansa käsitettä ”kuolema” vähäpuheeseen isoisäänsä, jonka ympärillä oli aina vallinnut lähes yliluonnollinen tunnelma, kuin vanhus olisi kuulunut tutun, arkisen maailman tuolle puolen.

Rintarōn oli ollut vaikea uskoa kuoleman jumalan pääsevän tunkeutumaan isoisän elämään. Isoisä oli elellyt

yksitoikkoista arkeaan eleettömän uupumattomasti. Katsellessaan selällään makaavaa vanhusta, joka oli vain yllättäen lakannut hengittämästä, Rintarösta tuntui kuin hän olisi seurannut teennäistä ja huonosti toteutettua näytelmää.

Valkoisessa arkussa lepäävän isoisän ulkonäkö ei ollut muuttunut millään tavalla. Oli helppo kuvitella hänen äkkiä mutisevan ”Jahas...” ja nousevan keittämään teetä öljykamiinalla tottunein ottein. Silti tosiasiat sotivat tuota kuvitelmaa vastaan.

Isoisä ei enää koskaan avaisi silmiään eikä tarttuisi lempiteekuppiinsa. Hän vain makasi arkussa hiljaa ja arvokkaan oloisena.

Sütrien luku jatkui muistotilaisuudessa loputtomiin tasaisen unettavana, ja silloin tällöin joku surunvalitteluita esittämään saapunut vieras puhutteli Rintaröta.

Isoisä ei palaisi. Se tosiasia oli verkkaisesti juurtumassa Rintarön sydänalaa.

”Hurja juttu, vaari.”

Kukaan ei vastannut hänen suustaan livahtaneeseen mutinaan.

Rintarö Natsuki oli lukiolainen. Lyhyt, kalpea ja harvasanainen poika, jolla oli paksulinssiset silmälasit. Hän oli kömpelö eikä ollut erityisen hyvä missään kouluaineessa tai pitänyt erityisemmin mistään urheilulajista. Tuiki tavallinen lukiolainen siis.

Rintarön vanhemmat olivat eronneet hänen ollessaan pieni, ja äiti oli menehtynyt nuorena, joten isoisä oli ottanut pojan huomiinsa alakoulun alussa. Siitä lähtien he olivat asuneet kahdestaan. Sellainen elämäntilanne ei kenties ollut tuiki tavallinen tavalliselle lukiolaiselle, mutta Rintarö itse ajatteli senkin olevan vain yksi vaihe

hänen tympeässä elämässään. Isoisän kuoltua asiat kuitenkin mutkistuivat.

Kuolema oli ollut kovin äkillinen. Eräänä erityisen hyytävänä talviaamuna aina aamuvirkku isoisä ei ollut ilmaantunut keittiöön. Kun kummastunut Rintarō oli kurkistanut hämääseen tatami-huoneeseen, peittoon kääriytynyt vanhus oli jo lakannut hengittämästä. Kasvoilla ei ollut tietoaakaan kärsimyksestä, isoisä näytti nukkuvaa esittävältä veistokselta. Paikalle rientänyt lääkäri naapurista totesi vainajan nähtyään, että kyseessä oli ilmeisesti ollut äkillinen sydänkohtaus, ja isoisä oli kuollut ilman tuskia.

”Se oli kivuton, rauhaisa kuolema.”

Kivutonta ja rauhallista kuolemaa merkitsevä kierto-ilmaisu kirjoitettiin japaniksi esimerkiksi menemistä 往 ja elämistä 生 tarkoittavilla kirjainmerkeillä, eli ikään kuin ”mennä elämään”. Kummallinen ilmaisu, Rintarō oli tuuminut. Kenties järkytys oli saanut tuon tilanteeseen sopimattoman ajatuksen juolahtamaan hänen mieleensä.

Lääkäri vaikutti selvästi huomanneen hankalan tilanteen, sillä ei mennyt aikaakaan, kun Rintarōlle ennestään tuntematon sukulainen, kaukana asuva täti, riensi paikalle.

Leppoisa nainen hoiti ripeästi ja taitavasti kaiken kuolintodistuksen muodollisuuksista hautajaisiin ja muihin seremonioihin.

Tädin touhuja sivusta seuranneesta Rintarōsta hautajaistilaisuus tuntui kovin epätodelliselta, mutta mielessä käväisi toki, että hän voisi yrittää näyttää edes hieman surulliselta. Samalla ajatus vuolaiden kyynelten vuodattamisesta vainajan kuvan ääressä oli kuitenkin kaikin puolin luonnonoton. Moinen käytös olisi ollut koomista

ja valheellistakin. Oli helppo kuvitella, miten arkussa lepäävä isoisä virnistäisi aavistuksen sarkastisesti ja toteaisi: ”Annahan nyt olla.”

Niinpä Rintarö pysytteli loppuun saakka hiljaa lähettäessään isoisänsä viimeiselle matkalle. Jäähyväisten jälkeen häntä odottivat huolestuneen näköinen tati sekä isoisän kirjakauppa. Kirjakauppa Natsuki oli korttelin perukoilla sijaitseva pieni antikvariaatti, jota ei voinut sanoa taloudelliseksi taakaksi, mutta jolla ei toisaalta ollut niin merkittävää rahallista arvoa, että olisi ollut osuvaa puhua varsinaisesta perinnöstäkään.

”Täällä on tosiaan hyviä kirjoja, Natsuki”, pojan ääni kantautui Rintarön korviin.

”Niinkö?” Rintarö vastasi lyhyesti, kääntämättä edes katsettaan edessään kohoavasta kookkaasta kirjahyllystä. Jykevät hyllyt kurkottivat lattiasta kattoon kannatellen lukemattomia opuksia.

Shakespearea, Wordsworthia, Dumasia, Stendhalia, Faulkneria, Hemingwayta, Goldingia... Rintaröta katseli hyllystä joukko tuhteja klassikkoja, jotka olivat kotoisin ympäri maailmaa. Arvokkuutta ja arvovaltaa huokuvat vanhat kirjat eivät iästään huolimatta olleet laisinkaan nuhruisia, mikä oli isoisän tinkimättömän, päivittäisen huolenpidon ansiota.

Aivan Rintarön vieressä öljykamiina hohkasi punaisena, mutta hehkun väkevyydestä huolimatta sen suoma siunaus jäi vähäiseksi, ja myymälässä oli varsin vilpoista. Rintarö oli kuitenkin huomannut, ettei isoisän kuoleman jälkeen entistäkin tuimemmalta tuntuvassa kylmyydessä ollut kyse vain lämpötilasta.

”Paljonko nämä kaksi kirjaa ovat yhteensä?”

Kysymys sai Rintarön kääntämään aavistuksen päätään ja siristämään silmiään.

”3200 jeniä”, hän vastasi hiljaa.

”Huikea muisti sinulla, kuten aina”, poika naurahti kiusoitellen.

Asiakas oli samassa lukiossa ylemmällä vuosikurssilla opiskeleva Ryōta Akiba. Ryōta oli hoikka ja pitkä ja hänellä oli iloiset, kirkkaat silmät. Nuorukainen huokui hiljaista itsevarmuutta, joka ei kuitenkaan tuntunut lainkaan epämiellyttävältä. Koulun koripallokerhossa treenattujen hartioiden lisäksi hänellä oli myös koko vuosikurssin terävin pää. Kaiken lisäksi Ryōta oli kaupungissa omaa klinikkaansa pitävän lääkärin poika, jolla oli koripallon lisäksi lukuisia muitakin harrastuksia. Ryōta oli siis kaikessa Rintarön kirjaimellinen vasta-kohta.

”Oho, tämäkin on varsinainen löytö.”

Ryōta kasasi kassapöydälle viisi, kuusi kirjaa. Sekä koulussa että urheilussa menestyvä nuorukainen oli yllättäen myös kova lukija, yksi Kirjakauppa Natsukin harvoista vakioasiakkaista.

”Kylläpä tämä onkin hyvä kirjakauppa.”

”Kiitoksia. Valitse vain kaikessa rauhassa. Tänään on loppupäivä.”

Rintarön rennosta äänen sävystä oli hankala päätellä, oliko hän tosissaan vai vitsailiko vain.

Ryōta puri hetken huultaan, mutta totesi sitten pidättyväiseen sävyyn: ”Rankka juttu se isoisäsi poismeno.” Hän katsoi taas kirjahyllyä muina miehinä kuin etsisi jotakin tiettyä opusta. ”Vielä ihan vähän aikaa sitten hän istui siinä lukemassa. Kaikki kävi kovin äkkiä.”

”Totta.”

Rintarön ääni pysyi virallisen kohteliaana, vailla ystävällistä lämpöä, eikä hän edes säestänyt sanojaan nyökäyksellä. Ryöta ei kuitenkaan vaikuttanut kiinnittävän huomiota jähmeään reaktioon, vaan käänsi katseensa hyllystä nuorempaan koulutoveriin.

”Ei silti ole hyvä juttu jäädä luvatta pois koulusta, vaikka vaari olisi kuollut yllättäen. Kaikki ovat sinusta huolissaan.”

”Ketä tarkoitat? Ei tule mieleen yhtäkään ystävää, joka voisi minusta huolestua.”

”Tosiaan, sinulla ei pahemmin ystäviä olekaan. Mukavan huoletonta”, Ryöta myönteli suorasukaisesti. ”Mutta isoisäsi on varmasti huolissaan. Hänen henkensä varmaan leijailee yhä täällä, eikä pääse rauhoittumaan nirkvanaan. Ei pitäisi aiheuttaa vanhuksille huolia.”

Tylyistä sanoista huolimatta Ryötan äänessä oli lempeää huomaavaisuutta.

Kirjakauppa Natsuki yhdisti poikia niin, että ylivertainen vanhempi poika huolehti omiin oloihinsa vetäytyvästä koulutoveristaan. Ryöta puhutteli Rintaröta usein toverillisesti koulussa, mutta ennen kaikkea hänen huolenpidostaan kertoi, että poika oli tullut käymään myymälässä tänä Rintarölle vaikeana aikana ja jäänyt varta vasten rupattelemaan.

Ryöta katseli tovin suunsa kiinni nipistänyttä Rintaröta ja jatkoi sitten: ”Muutatko nyt pois?”

Nuorempi poika nyökkäsi epämääräisesti katse yhä kirjahyllyssä.

”Tädin on tarkoitus ottaa minut luokseen.”

”Mihin muutat?”

”En tiedä. Näin koko tädin nyt ensi kertaa. En siis voi tietää, mihin päädyn.”

Rintarön tyyneen vastauksen vuoksi oli entistä vaikeampi tulkita, millaisia tunteita sanoihin sisältyi.

Ryöta kohautti aavistuksen hartioita ja laski katseensa kirjaan kädessään.

"Muuton takiako on alennusmyynti?"

"Juuri niin."

"Näin hyvää kirjavalikoimaa ei kyllä muualla ole. Nykyään ani harvalla antikvariaatilla on edes Proustin koko sarja kovakantisena. Löysin pitkään etsimäni Rolandin *Lumotun sielunkin* täältä."

"Vaari ilahtuisi, jos kuulisi tuon."

"Olisinpa voinut jatkaa isoisäsi ilahduttamista. Arvostan suuresti, että ystävänäsi sain hankittua helposti kallisarvoisia kirjoja. Ja nyt sitten äkkiä muutatkin pois."

Ryötan kursailematon toteamus oli nurinkurisesti huoomaavainen, mutta Rintarö ei keksinyt nokkelaakaan vastausta. Hän tuijotti vain tiiviisti seinustan hyllyä, jossa levittäytyi vakavien kirjojen arvovaltainen vuoristo.

Oli vaikuttavaa, että edes antikvariaatti pysyi toiminnassa tällaisella valikoimalla, kun joukossa ei ollut lainkaan lyhytikäisiä muotikirjoja, vaan sen sijaan monia kokonaan loppuunmyytyjäkin teoksia. Ryötan huomautteisissa kehuissa oli todellakin perää.

"Milloin sinulla on suunnitelmissa muuttaa?"

"Ehkä noin viikon kuluttua."

"Ehkä? Olet aina yhtä ympäripyöreä."

"Mitä minä tarkemmilla tiedoilla? Eihän minulla ole päätösvaltaa asiassa."

"Niinpä tosiaan."

Ryöta kohautti hartioitaan toistamiseen ja loi silmänsä pieneen kalenteriin, joka oli ripustettu kassapöydän viereen.

”Ensi viikko osuu jouluun. Rankkaa.”

”Ei se pahemmin haittaa. Ei minulla ole erityisiä suunnitelmia, toisin kuin sinulla.”

”Kiitos vain. Minulla tosiaan on varsin rankkaa, kun on yhdisteltävä kaikenlaisia menoja. Joskus tekisi mieli vain viettää aattoiltaa kaikessa rauhassa yksinään joulupukkia odottaen.”

Poika nauraa hohotti hetken, mutta Rintarön vastaus oli jälleen varsin vaisu.

”Niinkö?”

Ryöta näytti hieman hämmentyneeltä, mutta huokaisi sitten.

”Sinun näkökulmastasi ei ehkä ole syytä tässä vaiheessa ponnistella ja alkaa käydä taas koulussa, mutta eikö olisi-kin mukava hoitaa asiat siististi loppuun? Ja luokallasi on selvästi myös joku, joka on sinusta huolissaan.”

Ryöta vilkaisi kassapöydällä lojuvia monisteita ja muistikirjaa, joka oli niin sanottu reissuvihko poissaolijaa varten.

Ryöta ei ollut sitä tuonut, vaan asialla oli ollut myymälässä hetki sitten piipahtanut tyttö, Sayo Yuzuki, joka toimi Rintarön luokan puheenjohtajana. Aivan lähettyvillä asuva Sayo oli tuntenut Rintarön alakoulusta lähtien. Suorasukainen ja pojillekin hanttiin paneva tyttö ei kuitenkaan ollut erityisen läheinen vaiteliaan ja syrjäänvetäytyvän Rintarön kanssa. Tuodessaan muistikirjan ja monisteet hän oli silmäillyt hyllyjä miettiväisenä tuijotellutta luokkatoveriaan ja huokaissut sitten kursailematta syvään.

”Kylläpä sitä pinnataan huolettoman näköisenä. Onko sinulla kaikki ihan hyvin?”

Hyvinkö? Rintarö oli kallistanut hämmästyneenä päätään. Sayo oli puolestaan rypistänyt näyttävästi kulmiaan

ja tiuskaissut vieressä seisoneelle Ryötalle: ”Onko paikallaan, että olet täällä kyläilemässä? Koriskerhon porukka etsii sinua joka paikasta.”

Tyttö oli äyskäissyt huomautuksen vanhemmalle opiskelijalle pätkääkään pokkuroimatta ja sitten lähtenyt niine hyvineen.

Yrmeässä asenteessa oli jotakin paljon luonnollisempaa kuin näennäisessä toisen huomioimisessa tai teennäistä ymmärrystä huokuvissa katseissa, ja moinen suhtautuminen oli hyvin tyyppillistä Sayolle. Erikoista kyllä, Rintarō huomasi ihailevansa tuota suorasukaisuutta.

”Luokan puheenjohtaja on ponteva kuten aina”, Ryöta totesi.

”Sayo on hyvin vastuuntuntoinen. Eihän hänen sentään tarvitsisi varta vasten tuoda reissuvihkoa...”

Sayon koti oli lähellä ja hän pystyi toki helposti poikkeamaan antikvariaatissa, mutta samalla Rintarō tunsu suoraan sanottuna olevansa vaivaksi. Joutuihan tyttö tekemään ylimääräisen lenkin tähän vuodenaikaan, kun hengitys jo huurusi valkoisena.

Rintarō nousi ylös ja ilmoitti: ”Saat nuo kaikki yhteensä 6000 jenillä.”

Ryöta kohotti toista kulmakarvaansa.

”Eipä ole kovin halpaa alennusmyynniksi.”

”Alennus on kymmenen prosenttia. Sen enempää en hintoja laske. Nuohan ovat kaikki kuuluisia teoksia.”

”Sinun tapaistasi”, Ryöta naurahti kaivaessaan seteleitä lompakosta, otti pöydälle nakkaamansa kaulaliinan ja hansikkaat ja ripusti laukun olkapäälleen. ”Tulehan huomenna kouluun.”

Väläytettyään vielä tavanomaisen pirteän hymynsä Ryöta lähti.

Puoti hiljeni saman tien. Rintarön havahtuessa ajatuksistaan säleikköoven takaa häämöttävä taivas oli jo kauttaaltaan iltaruskon punertama.

Kaupan nurkassa kamiina sihisi vaimeasti vastalauseita öljyn alkaessa loppua. Pian olisi aika nousta rappuset yläkertaan ja alkaa kokata ilta-ateriaa. Illallisen valmistaminen oli ollut Rintarön tehtävä jo isoisän eläessä, joten askare ei ollut hänelle mitenkään vaivalloinen.

Nyt poika jäi kuitenkin tuijottamaan ovea liikahamatta.

Ilta-aurinko laski yhä alemmas, kamiina sammui, huone viileni, mutta Rintarö ei hievahtanutkaan.

1

Ensimmäinen labyrintti

VANGITUT KIRJAT

Kirjakauppa Natsuki oli vanhan korttelin kätköihin rakennettu pieni puoti. Sisältä kauppa oli varsin omalaatuinen.

Pitkä ja kapea käytävä johti sisäänkäynniltä kohti liikkeen takaosaa, ja sen molemmin puolin kohosivat jykevät kirjahyllyt, jotka peittivät kumpaakin seinää aina kattoon asti. Siellä täällä roikkui tyylikkäitä, vanhanaikaisia lampuja, joista tulvivaa pehmeää valoa kiillotetut lattialankut heijastelivat.

Peremmällä oli pieni pöytä, joka toimi kassatiskinä, eikä tilassa ollut minkäänlaisia koristuksia, vaan liikkeen perällä käytävä päättyi karuun lautaseinään. Silti valoisalta sisäänkäynniltä sisään astuessa tuntui kuin olisi katsellut kauas syvyyteen, ja hetken kirjojen ympäröimä käytävä näytti jatkuvan loputtomana hämärään.

Rintarō muisti, kuinka keskellä puotia, pienen lampun alla hiljaa kirjaansa uppoutunut isoisä oli heittänyt erikoisen varjon seinään. Vanhuksen hahmo oli painunut syvälle Rintarōn sisimpään kuin taitavan taidemaalarin tunnollisesti työstämä, elegantin väheeleinen muotokuva.

”Kirjat ovat voimakkaita.”

Isoisä oli usein toistellut noita sanoja.

Yleensä hän oli vaitelias eikä jutellut juuri lapsenlapselleenkaan, mutta kirjoista puhuessaan vanhus siristi viirusilmiään ja lausui nuo lämpöä huokuvat sanat.

”Läpi aikakausien säilyneissä vanhoissa kirjoissa piilee suuri voima. Lukemalla runsain mitoin väkeviä tarinoita voit saada paljon luotettavia ystäviä.”

Rintarö silmäili uudelleen pienen puodin seiniä peittäviä kirjahyllyjä.

Siellä ei näkynyt muodikkaita bestsellereitä, ei suosituja manga-sarjakuvia eikä aikakauslehtiäkään. Nykyaikana, kun kirjat eivät ylipäänsä juuri menneet kaupaksi, liike tuskin pysyisi pitkään pystyssä moisella valikoimalla. Vakioasiakkaat olivat ilmaisseet tuon huolen useammin kuin kerran tai kaksi, mutta myymälää pyörittävä pienikokoinen vanhus oli vain nyökännyt vastaukseksi ja antanut sisäänkäynnin luona hyllyssä koreilevien Nietzschen teosten ja T. S. Eliotin runokokoelmien jäädä niille sijoilleen.

Isoisän antikvariaatti oli erakkomaiselle lapsenlapselle kallisarvoinen turvasatama. Rintarö ei ollut löytänyt omaa paikkaansa koulumaailmassa, mutta täällä hän saattoi avata kirjan ja unohtaa itsensä uppoutuessaan lukemaan.

Myymälä oli hänelle pakopaikka, temppeli, johon saattoi vetäytyä piiloon maailmaa. Ja vain muutaman päivän päästä hänen olisi jätettävä Kirjakauppa Natsuki taakseen.

”Hurja juttu, vaari”, hän mutisi hiljaa itsekseen.

Samassa kirkas kilahdus herätti pojan mietteistään. Etuovella roikkuvan hopeisen kellon ääni oli merkki

asiakkaan tulosta. Ovella roikkui kuitenkin nyt kyltti, joka kertoi liikkeen olevan kiinni.

Ulkona ilta oli jo pimennyt. Eikö Ryöta ollut lähtenyt vasta ihan äsken? Aika oli vierähtänyt aivan yllättäen.

Oliko hän vain kuvitellut kuulleensa kilahduksen?

Rintarö loi taas katseensa hyllyihin, kun samassa jostakin kuului: "Kamalan synkkä putiikki."

Rintarö säpsähti ja kääntyi kohti sisäänkäyntiä, mutta siellä ei näkynyt ketään.

"Näin pimeässä komea kirjakokoelmakin menettää hohtoaan."

Ääni kantautuikin liikkeen perältä. Rintarö käänsi päänsä hätäisesti siihen suuntaan, muttei nähnytkään ihmishahmoa, vaan kissan.

Kahden oranssiin vivahtavan sävyn kirjoman, hieman pönäkän kissan.

Kissa oli juovikas, ja raidat peittivät sen tuuheaa turkia pääläella ja selässä, kun taas vatsa ja jalat olivat hohtavan valkoisen karvan peitossa. Isokokoisen kissan silmät hohtivat hämärässä syvän jadenvihreinä ja tuijottivat suoraan Rintaröön.

Kissa keinutti häntäänsä notkean sulavasti.

"Kissa?" Rintarö mutisi.

"Onko sinulla jotakin kissoja vastaan?" eläin vastasi.

Ei epäilystäkään: se todella oli puhunut.

Ällistynyt Rintarö sai palautettua luonteenomaisen tyyneytensä, sulki silmänsä ja avasi ne vasta laskettuaan huolella kolmeen.

Kolmivärisenä hehkuva turkki, pörheä häntä, terävästi kimaltelevat silmät ja kaksi tasakylkisen kolmion mallista korvaa. Täysin moitteeton raitaturkki, niin sanottu tiikerikissa.

Kissan pitkät viikset värähtivät.

"Onko silmissäsi vikaa, nuori mies?"

Suorasukaisessa äänessä ei ollut hitustakaan varautunutta kohteliaisuutta.

"No tuota...; Rintarō haparoi. "Näköni ei ole kovin hyvä, mutta ymmärrän kyllä, että edessäni on kissa, joka puhuu ihmiskieltä."

"Mainiota." Juovikas kissa nyökkäsi kujeilevan tyyneesti ja jatkoi sitten: "Minä olen Tiikeri, raitakissa."

Oliko mikään omituisempaa kuin puhuvan kissan äkillinen esittäytyminen? Rintarō vastasi silti.

"Minä olen Rintarō Natsuki."

"Tiedän. Olet Kirjakauppa Natsukin nuori johtaja."

"Nuori johtaja?" Odottamaton ilmaisu sai Rintarōn hämmentymään. "Anteeksi vain, mutta minä olen vain syrjäänvetäytyvä poika. Vaari olisi tiennyt paljon kirjoista, mutta hän ei enää ole täällä."

"Ei haittaa. Minulla on asiaa kirjakaupan jatkajalle; tiikerikissa ilmoitti lähes ylimieliseen sävyyn ja siristi sitten tiukasti Rintarōhon suuntaamiaan kirkkaan vihreitä silmiä. "Tarvitsen apuasi", se napautti.

"Apuani?"

"Kyllä vain, juuri sinun."

"Missä asiassa?"

"Erääseen paikkaan on vangittu paljon kirjoja."

"Kirjoja?"

"Et ole papukaija. Lakkaa toistamasta perässä kuin idiootti."

Kissan sanat olivat kuin isku vasten kasvoja. Sitten se jatkoi vakaaseen sävyyn Rintarōn ällistyksestä piittaamatta: "Kirjat on vapautettava. Auta minua."

Syvän vihreät iirikset sädehtivät eloisina.

Rintarö katseli kissaa tovin ääneti ja vei sitten verk-kaisesti oikean kätensä silmälasiansa sangalle. Ele kertoi hänen vajonneen ajatuksiinsa.

Taidan olla todella väsynyt...

Rintarö sulki silmänsä ja pohti tilannetta käsi sangalla. Uupumus oli pahentunut hautajaisista lähtien, eikä hän ollut ehtinyt tottua ajatukseen isoisän kuolemasta. Hän oli epäilemättä jossain välissä nukahtanut ja uneksi nyt.

Saatuaan asian järkeiltyä Rintarö avasi hitaasti silmänsä, mutta näki yhä kissan istuvan edessään hillityn tyynenä.

Taidankin olla aikamoisessa pinteessä...

Itse asiassa hän oli vain tuijotellut kirjahyllyjä viime päivät, ja mieluinen lukeminenkin oli jäänyt. *Mihin paninkaan* Candiden, *sehän oli vielä kesken...* Hänen päässään risteili vain jonninjoutavia mietteitä.

Kissan terävä ääni kuului taas, ja se kiskoi Rintarön ajatusten suosta.

”Sanon vielä kerran. Tarvitsen apuasi vapauttaakseni kirjat.”

”Mutta...” Tuolillaan nököttävä Rintarö valikoi huolella sanansa ja lausui sitten: ”Olen pahoillani, mutta en usko, että minusta olisi mitään hyötyä. Kuten äsken sanoin, olen vain syrjäänvetäytyvä lukiolaispoika.”

Kissan painostamana hän pyrki vastaamaan täysin vilpittömästi.

”Ei haittaa. Tiedän erinomaisesti, että olet synkkämielinen ja syrjäänvetäytyvä, pelkkä noviisi vailla kummempia ansioita. Tiedän kaiken tuon mutta esitän silti pyyntöni.” Kissa lateli ilkeyksiään täysin tyynenä.

”Jos kerranolet noin perillä taustoistani, miksi sitten pyydät minulta apua? Minua luotettavampia ihmisiä on kuin tähtiä taivaalla.”

”Se on sanomattakin selvää.”

”Kaiken lisäksi vaarini on kuollut hiljattain, ja olen varsin alakuloinen.”

”Tiedän senkin.”

”Miksi sitten...”

”Sinähän pidät kirjoista, eikö niin?”

Kissan sointuva ääni keskeytti sulavasti Rintarön takel-
telun. Lauhkeudesta huolimatta äänensävy oli väkevän
ehdoton. Kissan sanojen sisältö tuntui käsittämättömältä,
mutta painostava ja arvovaltainen sävy sai Rintarön täy-
sin pyörälle päästään.

Syvän vihreät silmät tuijottivat suoraan Rintaröön.

”Totta kai pidän, mutta...”

”Miksi sitten epäröit?”

Kissa oli itsevarma, aivan toista maata kuin Rintarö.

Rintarö vei kätensä vielä kerran silmälasien sangalle.
Hän yritti pohtia kaikin voimin, mitä ihmettä oli tapahtu-
massa, mutta järkeenkäyvää vastausta ei tuntunut olevan
tuloillaan. Tilanne oli kertakaikkisen käsittämätön.

”Tärkeät asiat ovat aina hankalia ymmärtää, nuori joh-
taja.” Kissa jatkoi kuin olisi lukenut Rintarön ajatuksia.
”Suuri osa ihmisistä elää arkeaan huomaamatta itses-
täänselvyyksiä. *Ainoastaan sydämellään näkee hyvin.*
Tärkeimpiä asioita ei näe silmillä.”

”Mikä yllätys”, Rintarö ihmetteli. ”Enpä olisi uskonut
kissan lainaavan *Pikku prinssiä!*” Hän tunsi helpotusta
vierailijan mainitessa tutun teoksen.

”Eikö Saint-Exupéry miellytä?”

”Hän on yksi lempikirjailijoitani.” Rintarö laski varo-
vasti kätensä vieressään olevalle hyllylle. ”*Yölento* on mie-
lestäni ensiluokkainen. *Postilento etelään* -kirjastakaan
en kyllä pystyisi luopumaan.”

HURMAAVA, VIISAS KERTOMUS KIRJALLISUUDEN JA YSTÄVYYDEN VOIMASTA

Hiljainen Rintarö-poika kohtaa edesmenneen isoisänsä kirja-kaupassa puhuvan kissan, joka pyytää apua: heidän on matkattava maagisiin labyrintteihin vapauttamaan kaltoin kohdeltuja kirjoja. Labyrinteissa Rintarö ja kissa kohtaavat monenlaisia vaaroja ja joutuvat pohtimaan kirjallisuuden roolia ihmisten elämässä. Luemmeko vain statuksen vuoksi, vai etsimmekö tarinoista sydämen viisautta? Kissan ja pojan seikkailuista muodostuu lämminhenkinen ja inspiroiva tarina *Pikku prinssin* hengessä.

9 789520 427382

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-2738-2

KANNEN KUVITUS JA SUUNNITTELU: ILJA KARSIKAS